

DEN NORSKE KIRKE

Kirkerådet

Barne- og familiedepartementet
Postboks 8036 Dep

0030 Oslo

Dato: 31.08.2023

Vår ref: 23/02652-3 tr992

Deres ref: 23/2465

Høringssvar – endringer i trossamfunnsloven

Kirkerådet viser til Kultur- og likestillingsdepartementets brev 6. juli 2023 med høringsnotat om forslag til endringer i lov om tros- og livssynssamfunn (trossamfunnsloven) og vil kommentere enkelte av forslagene.

Demokratikrav

Kirkerådet legger til grunn at tros- og livssynssamfunn forholder seg til norsk lov og til den norske rettsstaten. I § 6 i trossamfunnsloven er det i dag flere grunnlag for å nekte tilskudd til registrerte samfunn. Bestemmelsene kan også danne grunnlag for å nekte registrering eller trekke registrering tilbake. Blant grunnlagene er bruk av vold, trusler og trakassering. Tilskudd kan også nektes dersom samfunnet bryter lovbestemte diskrimineringsforbud eller på andre måter alvorlig krenker andres rettigheter og friheter. Også oppfordring til slike handlinger rammes av loven.

Kirkerådet ser i utgangspunktet positivt på at det stilles krav til tros- og livssynssamfunn for å kunne motta tilskudd og for å bli registrert, og dessuten at det er mulig å nekte tilskudd og ev. registrering dersom samfunnene gjør seg skyldig i handlinger som omfattes av grunnlagene i § 6.

Kirkerådet mener imidlertid at myndighetene bør være varsomme med å stille ytterligere generelle krav til samfunnene for å kunne motta tilskudd og bli registrert. Alvorlige tilfeller av det å «motarbeide den demokratiske styreformens» vil være straffbart, og de vil derfor uansett være omfattet av det eksisterende grunnlaget i § 6. En adgang til å nekte tilskudd og registrering på grunnlag av handlinger og ytringer som ellers ligger innenfor norsk lov, kan skape vanskelige skjønnsmessige vurderinger.

Dersom et slikt nytt grunnlag skal tas inn i loven, er det viktig at rekkevidden klargjøres så langt det er mulig, og at det gis klart uttrykk for den innskrenkende tolkingen som departementet gir i høringsnotatet. Det er en viktig forutsetning at en slik bestemmelse formuleres og praktiseres på en måte som sikrer at trosfriheten og ytringsfriheten til tros- og livssynssamfunnene og samfunnenes medlemmer ikke begrenses på en for inngripende måte.

Representasjon

Kirkerådet er enig i at det er viktig å arbeide for representasjon av kvinner og menn i styrende organer på alle nivåer. Den norske kirke har flere tiltak for å sikre dette. Det er for eksempel krav til representasjon av kvinner og menn på forslag til valglistene ved kirkevalget. Et annet eksempel er en bestemmelse om at kjønnsmessig fordeling bør tilstrebes ved valg til kirkelige fellesråd.

Kirkerådet mener, i likhet med det departementet selv skriver, at det mest hensiktsmessige er et aktivitetskrav, og ikke et absolutt krav. Et krav til representasjon som gjøres gjeldende for Den norske kirke, må også ses i sammenheng med det særlige demokratikravet som stilles til Den norske kirke. Det er naturlig at kirkens valgte organer ikke underlegges andre krav enn det som stilles til offentlige organer som enten er direkte valgt, eller valgt av slike organer.

Antallskrav

Kirkerådet mener det bør være et minimumskrav til antall medlemmer for å kunne registreres som tros- eller livssynssamfunn og motta tilskudd fra det offentlige. En heving av dagens grense fra 50 vil kunne forenkle administrasjonen av ordningen. Et høyere krav til medlemstall kan også bidra til at de som mottar tilskudd, er mer etablerte og egnet til å være aktive over noe tid. Dette kan i sin tur være med på å styrke legitimiteten til tilskuddsordningen slik den er utformet i dag.

Samtidig er det viktig at prinsippet om religionsfrihet, understøttelse av tros- og livssynssamfunn og likebehandling, jf. Grunnloven § 16, ivaretas på beste måte.

Kirkemøtet i 2018 viste i en uttalelse om trossamfunnsloven til at flertallet i Ståsettutvalget anbefalte et antallskrav på 100 medlemmer. Kirkemøtet gikk inn for at det da loven skulle vedtas, ikke skulle fastsettes et antallskrav høyere enn 100 medlemmer. Kirkerådet mener også nå at en grense på 100 medlemmer godt ivaretar de avveiningene som må gjøres når det gjelder krav til antall medlemmer.

Kirkerådet vil i tillegg peke på at hvis det blir stilt et høyere krav, bør det åpnes for at antallskravet kan oppfylles ved at likeartede samfunn kan søke om å bli registrert i fellesskap. Det bør også gis hjemmel i loven for at antallskravet kan fravikes i helt spesielle tilfeller for å ivareta for eksempel trossamfunn med lang historie i Norge og som tilhører en veletablert religion eller trosretning internasjonalt.

Andre spørsmål

Departementet tar i høringsnotatet opp enkelte forslag av mer teknisk og praktisk art. Dette angår «om lag-prinsippet» for tilskudd til andre trossamfunn, dobbeltmedlemskap og regnskapsrapportering.

Kirkerådet har ingen spesielle merknader til disse forslagene.

Departementet ber også om innspill til hvordan samarbeidet og dialogen med myndighetene kan styrkes.

Kirkerådet vil gjerne bidra til å styrke dialogen med myndighetene. Dette er viktig for både offentlige myndigheter og tros- og livssynssamfunnene. Det er avgjørende at myndighetene er kjent med situasjonen blant tros- og livssynssamfunnene og aktuelle utfordringer i sektoren. Samtidig må samfunnene holdes orientert om og være involvert i myndighetenes arbeid på tros- og livssynsområdet. Kirkerådet vil

også peke på at det for Den norske kirke er særlig viktig å ha en god dialog om rammer og reguleringer som gjelder spesielt for Den norske kirke, og om kirkens særskilte folkekirkeoppdrag. Dialogen kan ivaretas både gjennom faste og formelle møtepunkter, og ved mer uformelle og situasjonsbetingede kontakter.

Med vennlig hilsen

Ingrid Vad Nilsen (e.f.)
direktør

Trond Rakkestad
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.